

Uvedomte si, že práve ľudia, ktorí zakazujú akékoľvek reči o sexe, držia ľudstvo v priepasti. Majú strach a myslia si, že náboženstvo by sa nemalo zaoberať sexom – sú to šialenci a privádzajú do šialenstva celý svet.

Zmyslom skutočného náboženstva je transformácia ľudskej energie. Skutočné náboženstvo chce, aby sa naplno prejavilo všetko, čo je skryté v osobnosti človeka. Chce, aby sa jeho životná púť odvíjala od nižšej úrovne k vyššej – aby sa dostala od hmoty k božskosti.

Avšak toto želanie sa môže splniť len s pomocou pochopenia.

Nie je také dôležité poznať cieľ, hlavné je chápať východiskový bod, pretože v ňom sa nachádzate a tam sa začína vaša cesta. Sex je skutočnosť, realita života každého človeka. A boh? Ten je kdesi ďaleko. Keď poznáme východiskový bod, môžeme dospieť k pravde o bohu – inak sa nepohneme ani o centimeter. Budeme behať stále dokola ako škrečok v kolese.

Keď som sa v predošlom príhovore zmienil o sexe, mal som dojem, že mnohí z nás nie sú pripravení pochopiť ani len základné fakty o živote. Ale čo iné by mal človek robiť, ak nie práve to? Čo je dôležitejšie? Inak sú všetky reči o bohu a duši iba falošná útecha. Holé fakty o živote môžu byť nepríjemné, ale musíme ich poznať.

V prvom rade treba pochopiť, že človek sa rodí prostredníctvom sexu. Celú jeho fyziológiu tvoria atómy sexuálnej energie. Jeho bytie je plné energie sexu. Energia samotného života je energia sexu.

Čo je sexuálna energia? Prečo tak mocne ovláda náš život? Prečo ho tak ovplyvňuje? Prečo sa náš život až do konca točí okolo sexu? V čom spočíva jeho príťažlivosť? Rôzni mudrci ho celé tisícročia zakazovali, ale na ľudí to nemalo príliš veľký dopad. Mudrci celé veky hlásali, že človek by sa mal od sexu oslobodiť, že by mal zahnať myšlienky na sex, že by po ňom nemal túžiť, že by sa mal vzdať snov o sexe. Lenže také sny ľudí ani tak neopustili – týmto spôsobom nemôžu zmiznúť.

Stretol som sa s niekoľkými prostitútkami a prekvapilo ma, že sa nevypytovali na sex. Kládli mi otázky týkajúce sa duše a boha. A stretol som aj veľa askétov, mníchov a svätých mužov – a akonáhle sme boli sami, pýtali sa ma iba na sex. S úžasom som zistil, že askéti a takzvaní *sannjásinovia*, ktorí stále broja proti sexu, sú sexom priam posadnutí a nemyslia na nič iné. Na verejnosti kážu o duši a bohu, ale vo vnútri ich trápi rovnaký problém, ako hocikoho iného. Inak to ani byť nemôže a je to úplne prirodzené, pretože človek sa tento problém nikdy nesnažil pochopiť. Neskúmal samotný základ sexuálnej energie a nepýtal sa sám seba, prečo ho sex tak silno priťahuje.

Kto človeka učí, čo je to sex? Skoro všetci sú *proti* nemu.

Rodičia sa snažia dieťaťu zabrániť, aby sa o ňom niečo dozvedelo, a učitelia takisto. Posvätné spisy tiež. Neexistujú

školy ani univerzity, na ktorých by sa učilo o sexe, a pritom človek náhle jedného dňa zistí, že celé jeho bytie je plné pocitu vzrušenia. Ako je to možné? Ako sa to môže stať, keď sa o sexe nikdy nič neučil? Prečo má sex takú silnú príťažlivosť? Prečo nás to k nemu úplne prirodzene priťahuje?

Je v tom určité tajomstvo, ktoré je dôležité pochopiť. Až

potom sa môžeme cez sex preniesť.

Sex nás v skutočnosti nepríťahuje preto, že by nás príťahoval sám osebe. Sexuálna túžba skrytá v samotnej podstate človeka nie je sexuálna túžba. Preto máme po milovaní často výčitky svedomia a sme nešťastní. Rozmýšľame, ako by sme sa od sexu oslobodili, pretože nenachádzame jeho zmysel.

Tá príťažlivosť možno spočíva v niečom inom. A práve tento fakt má hlboký duchovný význam. Jedná sa o niečo iné... V bežnom živote dokážeme preniknúť do hlbín svojho bytia len pri sexe. Počas dňa máme množstvo rôznych podnetov – pracujeme, zarábame si na živobytie, nakupujeme, snažíme sa presláviť – ale len zážitky pri sexe nás zavedú do najhlbšej hlbiny bytia. A tak sa odohrajú dve veci.

Za prvé, počas orgazmu zmizne ego a človek sa dostane do stavu bez ega. Ego na okamih nie je a neostane ani stopa po „ja“. Vedeli ste, že pri najvyššom duchovnom zážitku sa „ja“ úplne rozplynie a zmizne v prázdnote? Pri sexuálnom akte sa ego na chvíľu vytratí a človek naň zabudne – na chvíľu nemá pocit bežného bytia.

Za druhé, na chvíľu zmizne aj vnímanie času. Človek sa ocitne v stave bez času. Ježiš Kristus povedal o osvietení: „Vtedy už nebude existovať čas.“ Keď zažívate osvietenie, nie je v ňom čas. Je mimo čas. Nie je minulosť, nie je budúcnosť – je len prítomnosť. To sa stane pri sexe. Na okamžik zmizne minulosť, budúcnosť i čas.

Ide o dva najdôležitejšie prvky duchovného zážitku: stav bez ega a stav bez času. A práve tieto dve veci sú príčinou našej silnej túžby po sexe. Muž netúži po tele ženy a žena netúži po tele muža. Tak to vôbec nie je. Obaja túžia po niečom inom – chcú chuť stavu bez ega a času. Ale z čoho pramení táto silná túžba? Kým nezmizne ego, nemôžeme ani na okamih zazrieť dušu. Kým nezmizne čas, nezazrieme záblesk božskosti. Jedná sa o duchovný zážitok, ktorý sa skrýva pod túžbou po sexe. Akonáhle ho spoznáme, môžeme sa dostať mimo sex. Inak budeme naďalej žiť v zajatí sexu a rovnako tak aj zomrieme.

Preto je také dôležité pochopiť ten zážitok... Je ako blesky na tmavej nočnej oblohe. Ak si ich všímame a pochopíme ich, môžeme odstrániť tmu. Lenže ak si myslíme, že tma je príčina bleskov, budeme sa usilovne snažiť posilniť temnotu, aby blesky žiarili ešte jasnejšie. Záblesky svetla sa dostávajú aj pri sexe – ale presahujú ho, sú mimo neho. Ak dokážem zachytiť takéto záblesky, môžeme sa nad sex povzniesť. Inak to nejde.

Tí, ktorí sa slepo stavajú proti sexu, nie sú schopní toto svetlo zazrieť. Nikdy ho nemôžu analyzovať a pochopiť, čo je v skutočnosti tá neukojiteľná túžba sídliaca vnútri. Chcel by som zdôrazniť, že človeka príťahuje sex tak silne len preto, že pri ňom na chvíľu zažíva stav *samádhi* – stav bez mysle, a môže tak spoznať supervedomie. Od sexu sa oslobodíte až vtedy, keď začnete bez neho zažívať samádhi, stav bez mysle. Od toho dňa budete slobodní. Ak človek získa takýto zážitok za vysokú cenu, a potom zistí, že to isté môže zažívať zadarmo a neobmedzene, bol by hlúpy, keby vyhládaval drahý postup s obmedzeným zážitkom. Ak sa to, čo zažívate pri sexe, dá dosiahnuť aj inými

prostriedkami, automaticky sa prestanete naháňať za sexom a vyberiete sa iným smerom.

Preto hovorím, že ľudia spoznávajú stav bez mysle, samádhi alebo supervedomie, pri sexe. Avšak je to veľmi drahý zážitok. Okrem toho trvá len krátky okamih, a po kratučkom záblesku sa zas vrátíme do pôvodného stavu. Na chvíľku sa povznesieme na inú úroveň, prenikneme do jedinečnej hĺbky, máme vrcholný zážitok a spoznáme výšiny.

Ale hneď zasa začneme klesať. Je to rovnaké, ako keď sa vlna zdvihne až k oblohe, no kým stihne nadviazať dialóg s vetrom, začne klesať. Presne taký je to zážitok. Energia sa hromadí a človek túži vzniesť sa do výšin. Ale kým sa dostane na vyššiu a pevnejšiu úroveň, vlna opadne a rozplynie sa. Vrátime sa do pôvodného stavu, a navyše prideme o veľké množstvo sily a energie.

Ak však vlna oceánu zamrzne a stane sa z nej pevný ľad, nemôže opadnúť. Kým ľudská myseľ splýva s prúdom sexuálnej energie, celý život sa stále dvíha a klesá. Skutočnou príčinou príťažlivosti tohto zážitku je stav bez ega. „Nech ego zmizne, aby som mohol spoznať dušu. Nech čas zmizne, aby som mohol spoznať večnosť a zistil, čo je mimo čas, bez začiatku a konca.“ Pre túto nutkavú túžbu sa celý svet točí okolo osi sexu.

Ale čo sa stane, ak ku sexu zaujmeme výhradne negatívny postoj? Môžeme vtedy zažívať ten stav, ktorý sa pri sexe dostaví aspoň ako záblesk? Nie. Akonáhle sa sexu bránime, začne sa naňho naše vedomie zameriavať. Neoslobodíme sa od neho, ale naopak na ňom budeme ešte viac lipnúť.

Chceme pred sexom ujsť, ale čím viac sa snažíme, tým viac sme k nemu pripútaní. Do hry vstúpi zákon opačnej snahy a človek sa sústreďí najmä na sex. Chcel by mu uniknúť, ale jeho urputná snaha len posilňuje putá.

Začali sme so sexom bojovať, a ledva by sme vedeli zrátať, koľko úchyliet z toho pramení. Čím je spoločnosť civilizovanejšia, tým viac je v nej prostitútok. Zamysleli ste sa niekedy nad tým, prečo vlastne vznikla prostitúcia? Nájdete medzi domorodými kmeňmi nejakú prostitútku? Určite nie. Takí ľudia si ani nedokážu predstaviť, že existujú ženy, ktoré predávajú svoje telo, svoju česť. Obchodujú so sexom a dostávajú zaň peniaze. Čím je spoločnosť vyspelejšia, tým viac v nej žije prostitútok. Prečo? Veď je to to isté, ako keď niekto ničí kvety. Je neuveriteľné, koľko sexuálnych úchyliet existuje na tomto svete.

A kto nesie za danú situáciu zodpovednosť? Tí, ktorí ľuďom hovoria, že majú sex potláčať a bojovať s ním, namiesto toho, aby sa ho učili poznávať a chápať. Kvôli potlačovaniu presakuje sex von nesprávnymi otvormi. Celá spoločnosť trpí a je chorá. Ak sa má transformovať, treba prijať sexuálnu energiu a pokladať príťažlivosť sexu za úplne prirodzený jav.

Prečo nás sex príťahuje? Ak pochopíme úplný základ jeho príťažlivosti, dokážeme sa povzniesť nad svet sexu. Len keď človek prekoná svet *kámy* – svet sexu, dostane sa do sveta *Rámy* – sveta božskosti. Raz som sa s priateľmi vybral do indického mesta Khadžuráho, pretože si chceli pozrieť tamojšie chrámy. Na ich obvodových múroch sú sochy a výjavy zo sexuálneho života v rôznych polohách.

Priatelia sa ma pýtali, prečo chrám zdobia práve takéto sochy? Povedal som im, že tí, ktorí takéto chrámy stavali, dosiahli veľké poznanie. Vedeli, že sex je na obvode života a tí, ktorí na ňom lipnú, nemajú právo vstúpiť do chrámu. Vyzval som ich, aby išli dovnútra, a ja som išiel tiež.

Vo vnútri neboli žiadne sochy. Priatelia boli prekvapení, že nikde už nebol vyobrazený žiadny sex. Vysvetlil som im, že sex a sexuálne túžby sú len na vonkajšej strane života. Vo vnútri je chrám boží. Ľudia, ktorí sú omámení sexuálnymi vášňami, nie sú hodní vojsť do posvätného chrámu. Musia chodiť okolo vonkajších múrov.

Stavitelia týchto chrámov boli veľmi múdri. Chrámy boli určené na meditáciu, stali sa strediskom vyhradeným meditácii. Žiaci museli najprv meditovať o sexe – o výjavoch na obvodových múroch. A keď pochopili, čo je sex, a ich myseľ sa od toho oslobodila, mohli vstúpiť dovnútra. Až potom sa stretli s bohom sídliacim vnútri.

Lenže ľudia v mene náboženstva zničili akúkoľvek možnosť pochopiť sex. Zaujali voči nemu nepriateľský postoj: „Sex nie je vôbec potrebný, preto ho nevnímajte a choďte do chrámu so zatvorenými očami.“ Ale ako môže človek vstúpiť do božieho chrámu, keď má zatvorené oči? Ved' potom nedokáže uvidieť boha. Uvidí len veci, pred ktorými stále utekal, a bude nimi naďalej spútaný.

Podľa toho, čo hovorím, si niekto môže myslieť, že som zástancom a propagátorom sexu. Povedzte mu, prosím, že v tom prípade vôbec nechápe, čo hovorím. V súčasnosti nie je na tejto planéte väčší odporca sexu, ako som ja. Keby ostatní pochopili, čo mám na mysli, dostali by sa mimo sex. Je to jediná možnosť. Pseudokazatelia, ktorých pokladáte za nepriateľov sexu, nie sú v skutočnosti jeho nepriatelia. Vytvorili posadnutosť sexom, v žiadnom prípade od neho ľudia neoslobodili, pretože ich vehementný odpor má za následok šialenú príťažlivosť.

Jeden muž mi raz povedal, že ho nebavia veci, ktoré nie sú zakázané alebo odsudzované. Vieme, že ukradnuté ovocie je sladšie než to, čo si kúpime. Preto nie je vlastná manželka taká príťažlivá, ako suseda – tá druhá je zakázané ovocie. Ľudia vytvorili to isté aj okolo sexu. Zahalili ho kopou lži a uväznili ho medzi také hrubé múry, že ich začal nesmierne príťahovať.

Bertrand Russell napísal, že keď žil v detstve vo viktoriánskom Anglicku, nesmeli ženy na verejnosti odhaľovať nohy. Šaty im siahali až na zem. Ak muž zazrel čo i len palec na nohe, vyvolalo to v ňom sexuálnu túžbu. Russell ďalej napísal, že dnes chodia ženy takmer nahé a nohy majú úplne odhalené, ale mužov to už tak nevzrušuje. Dospel k záveru, že čím viac niečo skrývame, tým väčšiu pozornosť to príťahuje.

Ak sa má svet oslobodiť od sexuality, mali by byť deti nahé tak dlho, ako sa len dá. Chlapci aj dievčatá by sa mali hrať nahí, pretože tak sa prirodzene zoznámia s ľudským telom. V dospelosti potom nebudú mať zvrátenú potrebu dotýkať sa niekoho v dave. Zmizne potreba vydávať pornografiu. Všetci budú poznať telo opačného pohlavia natoľko, že zmiznú rôzne sexuálne úchylky.

Lenže v tomto smere je dnešný svet hore nohami. Neuvedomujeme

si, že tí, ktorí presadzujú názor, že telo treba skrývať a čo najviac zahaľovať, nevedomky posilňujú prítlačivosť sexu natoľko, že je ním ľudská myseľ priam posadnutá.

Deti by sa mali hrať nahé, aby videli, ako vyzerá ľudské telo opačného pohlavia, aby v nich nik nemohol zasiahť semiačko nezdravého prístupu, ktorý by ich týral až do konca života.

Avšak tá choroba už existuje a my sa s ňou neustále stretávame.

A vytvárame si nové a nové prostriedky, ktorými ju posilňujeme. Vydáva sa obscéna literatúra. Takéto knihy čítame, ale skrývame ich pod obal *Bhagavadgity* alebo *Bible*.

Je to pornografická literatúra – a všetci tvrdia, že by sa mala zakázať. Ale nikto sa nezamýšľa nad tým, prečo nás pornografia zaujíma. Protestujeme proti časopisom, ktoré majú na obálke nahé ženy, ale nespýtame sa tých, ktorí si ich kupujú, prečo to robia. Ide o mužov, ktorí nemali možnosť dívať sa na ženské telo a spoznať ho. Potom sa v nich zobudí nezdravá zvedavosť, ktorá sa prejavuje práve týmto spôsobom.

Ženské telo nie je v skutočnosti také krásne, ako keď ho zahaľujú šaty, ktoré často priťahujú väčšiu pozornosť než telo samotné. Ľudské myslenie je nastavené tak, že výsledok býva presne opačný.

Preto je také dôležité pochopiť tri základné veci: čo je sex, aké sú korene jeho prítlačivosti a prečo získal nezdravú podobu. Až potom sa myseľ môže oslobodiť od pripútanosti k sexu. Je to nevyhnutné, musí sa to urobiť. Ale

snaha povzniesť sa nad sex nie je v skutočnosti prínosom, pretože v človeku vyvoláva potrebu bojovať s ním. Ľudia zaujali voči sexu nepriateľský postoj. Nepriatelia sa s ním. Potláčajú sex namiesto toho, aby sa ho snažili pochopiť.

A pritom sa treba zbaviť potláčania a dospieť k poznaniu. Čím viac sex chápeme, tým vyššie stúpame. Čím je pochopenie menšie, tým viac človek sex potláča. Ale potláčanie nemá nikdy zdravé a prínosné následky.

Sex je najsilnejšia energia v ľudskom živote, avšak nemôžeme ním skončiť. Musíme ho premeniť na *supervedomie*.

Sex treba pochopiť natoľko, aby sme prirodzene dospeli k celibátu. Akonáhle pochopíme, čo sex je, môžeme sa od neho oslobodiť a prekonať ho. Lenže ani tí, ktorí majú množstvo sexuálnych skúseností, nechápu, že im sex ponúka krátky zážitok samádhí a otvára okno do supervedomia.

Práve v tom spočíva najväčšia sila sexu a jeho základná prítlačivosť. Takýto zážitok človeka nesmierne láka.

Snažte sa vedome vnímať, prečo vás ten prchavý okamih tak priťahuje. A potom si uvedomíte, že existujú aj jednoduchšie spôsoby, ktorými sa dá dosiahnuť ten istý zážitok: meditácia, tréning bdelej pozornosti, joga – to všetko vám umožní zažívať onen vytúžený pocit. Avšak najprv musíte vedieť, že vás priťahuje práve *ten* zážitok.

Istý priateľ mi povedal, že ho moje príhovory zamerané na sex *privádzajú do rozpakov*. Požiadal ma, nech si predstavím, v akej neprijemnej situácii je matka, ktorá sedí v publiku so svojou dcérou alebo synom. Alebo otec s dcérou. A dodal, že také veci by sa nemali preberať otvorene na verejnosti. Povedal som mu, že je naivný. Citlivá matka sa s dcérou

v pravý čas porozpráva o sexe a odovzdá jej svoje skúsenosti skôr, ako dcéra vstúpi do sveta sexu, takže sa len tak nevydá na nesprávnu cestu. Má dost' informácií a chápe, čo je to sex. Inteligentný otec sa so svojimi deťmi rozpráva o sexe a upozorňuje ich na nesprávny smer, a tým zabráni tomu, aby sa u nich prejavili rôzne sexuálne úchylky.

Paradoxné je však to, že ani otcovia, ani matky nemávajú v tejto oblasti hlboké skúsenosti. Nepozdvihli sa nad úroveň sexu, a preto sa boja, že keď ich deti začujú niekoho hovoriť o sexe, mohli by tiež ostať na tej istej úrovni. Takých ľudí sa často pýtam: „Vari na to treba niekoho počuť, aby sa naskytla taká príležitosť? Vy sami na sexe lipnete! A aj vaše deti na ňom budú závislé. Vážne si myslíte, že vaše deti by nemali mať príležitosť samostatne myslieť a pochopiť, čo je to sex? Práve takáto vedomá pozornosť by ich ušetrila zbytočného mrhania energiou. Nie je lepšie, keď budú svoju energiu uchovávať a transformovať?“

Všetci ste už iste veľakrát videli uhlie. Vedci hovoria, že počas miliónov rokov sa zmení na diamanty, pretože chemické zloženie je v podstate rovnaké. Diamant je transformovanou formou uhlia. Diamant je obyčajný kus uhlia.

Sex je uhlie a celibát je diamant, transformovaný stav uhlia. Diamant necíti zášť voči uhliu, pretože je jeho zmenenou formou. Jedná sa o cestu uhlia do inej dimenzie. Celibát nie je opak sexu – je jeho transformáciou. Človek, ktorý má nepriateľský vzťah k sexu, nemôže dospieť k pravému celibátu.

Ak sa človek presunie do dimenzie celibátu... čo je nevyhnutné, pretože čo je to vlastne celibát? Dosiahnutie zážitku, kedy sa správame a jednáme ako boh a prežívame božský život. Znamená to, že sme dosiahli stav božskosti. Ale základnou podmienkou je transformácia energie prostredníctvom pochopenia.

V nastávajúcich dňoch mám v úmysle hovoriť o spôsobe, ako sa dá sexuálna energia transformovať a zmeniť na zážitok supervedomia. Dúfam, že budete počúvať veľmi pozorne, pretože len tak ma pochopíte správne a nedôjde k žiadnemu nedorozumeniu. A prosím vás, kladte mi otvorené a úprimné otázky, ktoré vám napadnú. Napíšte ich a pošlite mi ich, aby som sa mohol počas nasledujúcich dvoch dní obracať priamo k vám. Nič nezatajujte, netajte žiadne otázky. Nie je dôvod skrývať túto životnú pravdu. Netreba sa odvracať od reality. Pravda je stále pravda, aj keď pred ňou možno zatvárate oči. Jedno viem celkom isto: duchovný človek je len ten, kto má dost' odvahy čeliť životným pravdám. Slabí, zbabelí a neschopní ľudia, ktorí nedokážu čeliť životným faktom, nemajú žiadnu nádej, že budú niekedy duchovní.

Vyzývam vás, aby ste tieto dni čo najviac využili, pretože sa jedná o tému, o ktorej učenci a mudrci nehovoria. Možno nie ste zvyknutí, že niekto otvorene rozpráva o sexe, a vaša myseľ sa zľakne. Ale ja dúfam, že ma budete počúvať veľmi pozorne. Je možné, že vás pochopenie sexu zavedie do chrámu supervedomia. Úprimne si to želám. Kiež existencia splní toto želanie!

3. kapitola

Nová brána

Dnes by som rád začal krátkym príbehom.
Pred mnohými stáročiami žil jeden maliar. Chcel namaľovať
nádherný portrét, z ktorého by vyžarovala božskosť.
Túžil vytvoriť tvár s pohľadom vyjadrujúcim najvyšší pokoj.
Preto sa rozhodol nájsť niekoho, kto by bol zosobnením
takého stavu – človeka, ktorý by presahoval tento život
a tento svet.

Chodil po celej krajine, od dediny k dedine, od lesa k lesu,
a hľadal ho. Po dlhom čase stretol v lese pastiera, v ktorého
žiarivých očiach sa zračila totálna nevinnosť a ktorého tvár
naznačovala, že je príbytkom božskosti. Jeden-jediný pohľad
naň človeka presvedčil, že v ľuďoch sídli boh.

Maliar namaľoval portrét mladého pastiera. Potom z neho
narobil kópie, ktorých sa predali milióny, dokonca aj v ďalekej
cudzine. Ľudia boli šťastní, že si ten obraz môžu zavesiť
na stenu.

Maliar zostarol a po dvadsiatich rokoch sa mu v duchu
zahniezdila ďalšia myšlienka. Životné skúsenosti mu ukázali,
že ľudia nie sú len božskí – skrýva sa v nich aj diabol.
Napadlo ho, že namaľuje portrét odrážajúci diabla v človeku.
Povedal si, že by sa jeho dva obrazy dopĺňali a symbolizovali
celistvú ľudskú bytosť.

Aj keď už bol starý, vybral sa hľadať toho pravého človeka,
tentokrát takého, ktorý má v sebe diabla. Prešiel hráčske
brlohy, krčmy aj psychiatrické ústavy. Chcel, aby ten
človek bol plný pekelného ohňa a aby jeho tvár prezrádzala,
že je zlý a krutý. Hľadal stelesnenie hriechu. Predtým namaľoval
božskosť a teraz chcel zobrazit' stelesnené zlo.

Po dlhom pátraní sa dostal do jedného väzenia a tam
objavil väzňa, ktorý zabil sedem ľudí a o pár dní ho mali
obesiť. V očiach mu blčalo peklo a sršala z neho nenávisť.
Bol taký nepekný, že vhodnejší model nemohol nájsť. Preto
sa rozhodol, že namaľuje jeho portrét.

Keď ho dokončil, vzal ten prvý obraz a postavil obidva
portréty vedľa seba, aby vynikol kontrast. Bolo ťažké určiť,
ktorý z nich je z umeleckého hľadiska lepší, oba obrazy boli
majstrovské diela. Maliar stál a díval sa na ne. Zrazu začul
vzlyk. Otočil sa a zistil, že to plače ten väzeň. Začudovane
sa ho opýtal: „Prečo plačete, priateľu?“

Väzeň odpovedal: „Celý čas som vám niečo tajil, ale teraz
musím povedať pravdu. Zjavne netušíte, že aj na tom
prvom obraze som ja. Ja som ten pastier, ktorého ste stretli
pred dvadsiatimi rokmi v horách. Plačem nad tým, čo
všetko ma postretlo za ten čas. Padol som z neba do pekla
a z boha sa stal diabol.“